

ОД ИСТОГ ПИСЦА

Хајдук у Београду

Хајдук на Дунаву

Хајдук и рошави већерача

Хајдук из Београда

Хајдук са друге стране

Хајдук чува домовину

Желим

Све моје љубави

На дрећу кућа мала

Пења девојчица, Марја

НЕ БРИНИТЕ ЗА СУТРА

Градимиr Стојковић

мала лагуна

Copyright © 2020, Градимир Стојковић
Copyright © 2020 овог издања, ЛАГУНА

Не брините се дакле за сутра;
јер сутра бринуће се за се.
Доста је сваком дану зла свог.

(Јеванђеље по Матеју; 6, 34)

© Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Садржај

ГЛАВА ПРВА

Фудбал, мушко–женски. Језеро да, језеро не.

Ошказ!

ГЛАВА ДРУГА

Поврајак. Лаж или не? Новинска веси.

Пејровићи.

ГЛАВА ТРЕЋА

Фолклор и фујсал. Нека обећања њосиоје да би

се њрекшила.

ГЛАВА ЧЕТВРТА

Камионџија. Саобраћајка и њоследице.

ГЛАВА ПЕТА

Побудалио њамџни џелефон. Вези је смислио.

ГЛАВА ШЕСТА

Усиео њлан. Снимаџељ/ка..

ГЛАВА СЕДМА

Ко је снимиио? Клуб филмација. Број није у функцији.

ГЛАВА ОСМА

Издацују нас. Ипрамо и снимамо за ѡравду. На крају – нишија.

ГЛАВА ДЕВЕТА

Како је намешиен зїлод. Будућности ѡаленија. Како се ѡосїаје херој..

ГЛАВА ДЕСЕТА

Како несїала и како је враћена дисїа. Да ли је моїуће?

ГЛАВА ЈЕДАНАЕСТА

САГ на Ревии и ѡосле. Одрасїање ѡочиње.

ГЛАВА ДВАНАЕСТА

Значи, ѡїѡово је. Маїура? Париз. Коначно ѡренер. Судбина.

БЕЛЕШКА О ПИСЦУ

ГЛАВА ПРВА

***Фудбал, мушко–женски. Језеро да,
језеро не. Оѡказ!***

Прошле године, сећала се, некако у ово време, излетело јој је, само од себе, док је гледала како се онај школски тим злоупати на тренингу:

– Ау, па они везе немају!

– А ти као боље знаш и умеш! – наљутио се Вези, њихов тренер.

– Знам и умем!

– Па, покажи нам – позвао је.

Показала им је.

– Борјана, девојко! – зинуо је к'о чарапин почетак.

– Ти си геније! Где си... како си то научила?

Није стигла да му било шта објасни, јер су се око ње сјатили сви његови фудбалери. А и није било за објашњавање.

У ствари, гледала је, као клинка у кампу у ком је бивала оног лета, како тренирају фудбалери из Ниша. А један од њих, неки Дикси, био је геније! Буљила је у њега као у чигру која се врти и барата лоптом као да

је ванземаљац. Та лакоћа пријема лопте, пимпловање, варке телом и поигравање у дриблингу су ствар коју не можеш научити. И још је Дикси то радио с таквом срећом на лицу да је то задивљујуће.

Дикси јој је показао да је фудбал једноставна игра кад играју истински мајстори. Заљубила се у фудбал, а помало и у Диксија.

Онда се и усудила да им приђе и пита да ли сме и она да проба то што раде. Смејали су се, али су је и примили.

После неколико дана нису се више смејали. Била је добра. И више од тога. Тренер је, кад је тата дошао да је води кући из кампа, рекао тати да у животу није видео некога ко је толико талентован и да тата треба обавезно да је упише у неку фудбалску школу.

Тата, наравно, то није урадио. Ни тада, а ни после.

После га није више имала. После је умро.

Тренирала је после у школи кошарку. И ту је била добра, па је мало тренирала и у *Звезди*. Кошарка није ипак била замена за фудбал.

Гуглајући, налетела је на ово:

„ЖЕНСКИ ФУДБАЛ: КОПАЧКЕ УМЕСТО ШТИКЛИ

Женски фудбал је све популарнији у српској престоници. Нису мушкараче, нити имају криве ноге

У ПОЛЕТУ

НАЈБОЉЕ НА СВЕТУ!

Женски фудбалски клуб ПОЛЕТ прошле године је направио споразум о пословно-техничкој сарадњи са

нашим најтрофејнијим клубом, па од ове сезоне игра чак и на Маракани, а већ од наредног шампионата биће *Црвена звезда*.“

Онда је, кришом наравно, отишла у тај *ЖФК Полети*. И, ево, још мало па ће бити година како тренира, али повремено. Никако није могла да одлучи како да каже мами. Ни у сну мама је не би пустила да буде фудбалер... фудбалерка? Нема везе. Почела је да тренира с школском екипом. Мушком, наравно.

Већ с краја јесени тренер Вези је причао са мамом и мама се сложила:

– Борјана је одувек била талентована. Драго ми је да буде у школској репрезентацији.

Ни Вези ни она нису рекли ни шта тренира, нити с ким тренира. Мама је вероватно умислила да јој ћерка тренира женску кошарку. Нису је разуверавали.

Али...

Јуче јој се нешто гадно догодило. Морала је да пита Везија шта да ради.

Почело је тако што му је казала:

– Нећу више да тренирам фудбал!

– Па, шта је сад?

– Цајка... она... мислим, знате... рекле су ми девојке и пре, али нисам веровала... онда је почела и са мном, а ја не знам како да се понашам...

– Цајка Таратајка је још увек у клубу? – изненадио се Вези. – Зар је нису пре две године најурили?

– Не знам за то. Ту је.

– Је л’ ти је нешто урадила?

– Није успела. Остале смо нас две саме у свлачионици, а она ме је... она ме је онако дирала, као да сам...

мислим, знате како... ал' су бануле Вера и Маја, па је одмах постала фина, па излетела из свлационице. Заплакала сам. Вера ме је тешила, а Маја објаснила каква је Цајка и шта то ради девојчицама. Питала сам их да ли су и оне нападане. Маја се нарогушила, а Вера опсовала. Мају је покушала Цајка, али се Маја одбранила. А Веру није ни смела. Вера је наш централни бек. Има је још мало па два метра висине...

– У, бре, мала! Па ти си баш имала жестоко ватрено крштење.

Мало је поћутао, почешао се по затиљку, протрљао врх носа, па објавио:

– Нема више *Полеџа* за тебе. А о Цајки, њеној болесној работи и тако том попричаћу с менаџером клуба. Кад је буду поново отерали, у шта верујем, на теби је да одлучиш да ли ћеш да наставиш с тренирањем.

Престала је да иде на тренинге. Потпуно.

А за школу је играла. Вези ју је форсирао.

На градском такмичењу били су други. Квалификовали су се за републички турнир, па ето их у Бору, у првој утакмици, и то баш са Нишлијама, најјачом екипом у групи.

Катастрофа! Нису могли да се саставе с лоптом. Нишлије су били далеко, далеко бољи тим.

Пет-шест минута пре краја Вези подигао са клупе Косту:

– Хајде, мали, улазиш!

Није му се то први пут догодило. Обично је тако улазио у игру. На клупи су, додуше, били само Музафер, Рамбо, Бостан и он. Музафер још није излечио колена. Рамбо, Стојков млађи брат и Коста били су

седмаци. А Бостан је био истински дунстер. На клупи је била и мала Наче, шестакиња, тренерова ћерка, која је из дна душе презирала фудбал, али је волела друштво, посебно Стојково, због ког је и седела на клупи, а не због фудбала. А сви су иначе и знали да је била заљубљена у Стојка.

Осми није имао довољно мушкараца за екипу с резервама. Вези је знао да је Коста онај прави: био је бољи од половине тима. У ствари, од њега су били бољи једино Музафер, Стојко и Борјана. Квака је у томе што ни Борјана ни он нису по правилу смели да наступају за ову екипу. Косту је било лакше прошверцовати, а Борјана је морала да се ошиша на мушко, па и тада су је гледали са чудом. Откуд такав женски Петко да тако игра фудбал?! Борјана је била заиста супер фудбалер. Њу је Вези пријављивао као Бору, па су на терену, у игри, могли слободно да је зову баш тако, обично, мушки: Бора.

Борјану је једна нишка коњина наместила на кук, тако крвнички да више није могла да настави утакмицу. Није била толико повређена колико се Вези уплашио да би званични лекар могао да открије да је овај Бора девојчица Борјана.

– Хајде – пожуривао је Косту Вези. – Не гњави!

– Шта ћу да радим? – питао је паметно пре утрчавања на терен.

– Да сметаш – одговорио је и Вези препадетно. – Њиховима, наравно, не нашима.

Сметао је колико је знао и умео. И једнима и другима, помало. Вези је поскакивао испред клупе:

– Па играј! Не статирај!

А рекао му је да мора да смета!

Последњи минут. Сметао је њиховом голману. Голман би да испуца лопту, а Коста испред. Он лево – Коста лево, он десно – Коста десно. Пошизио голман начисто. Звао је и судију. Опоменуо судија Косту, а Коста им окренуо леђа, пошао и тад га је у потиљак нешто одвалило.

Мрак!

Кад су га освестили, па кад им је рекао да му је све у реду, Вези га је загрлио и подигао увис:

– Геније!

Шта се то догодило?

Кад се окренуо и пошао од гола, њихов голман је из све снаге опалио лопту, која је Косту одвалила по глави, одбила се и завршила у мрежи.

Дао је гол!

Није стигао ни да схвати, а још мање да се радује. Нико од њих се и није радовао. Само што су кренули са центра, судија је одсвирао крај.

– Голгетеру један! – дочекао га је Рамбо. – Ниси ти, бре, Коста. Ти си Костарика!

Коста се презивао Рикавчевић, па је све легло на своје место, све осим...

– Нећу Костарика! – побунио се. – Играмо против ње на Светском првенству. Шта ако нас победе?

– Дај, Костарико! – умешао се и Стојке. – Нема шансе да нас победе.

И Вези му је одао признање:

– Костарика? Баш је право име за једног правог фудбалера.

– Добро је што си био испред њиховог гола – рекла му је Борјана. – Да си био испред нашег... аутогол!

Био је то њихов пети гол. Један је дала Борјана, а остала три Стојко.

Све би било много боље да Нишлије нису дале једанаест.

– У неку руку – мудровала је Борјана, после, док су чекали испред стадиона да дођу директор, наставник Панта и Вези – спасли смо част нашој школи.

– Дај, Борјана – мрштио се Стојко – каква част! Пет разлике. Њима на част, а нама на блам.

Готово исто је рекао и Вези кад им је директор одржао свој уобичајени говор, оно: „Били сте добри, момци, важно је учествовати, часно смо се опростили од даљег такмичења, уздигнута чела се враћамо кући...“, и све тако бла-бла-бла...

Панта, њихов наставник физичког, ништа није рекао. Ионако је он био ту само као званични вођа пута, колико да буде покривено тренерово главно занимање. Наставник је, ипак, наставник.

– Част и слава припадају Нишлијама за убедљиву победу, а нама срамота за катастрофу – одгунђао је Вези кад је директор завршио.

– Чуо сам те, Зивлаков, чуо! – нарогушио се директор. – Деци се не сме тако говорити. Није педагошки.

– Па ја и нисам педагог, господине директоре, већ њихов тренер.

Велизар Зивлаков Вези је некада играо у друголигашким клубовима Југе, чак је и две године био и десно крило *Војводине* у бившој Првој лиги. У школи се

запослио прошле године, као домар, кад је легендарни домар Маестро отишао у пензију.

– Може да ти се догоди да то више не будеш – припретио је директор.

– Може, али неће. Немате бољег од мене, ни тренера, а ни домара.

– Наћи ће се и један и други, само ти продужи тако – одбрусио је директор и тако завршио причу.

– Ваша воља – окренуо му је леђа Вези и махнуо екипи да пође за њим у свлационицу. – Идемо. За данас је доста...

– Много се узнео овај – одгунђао је наставник Панта. – Претерано му попуштате.

– Ћути ти! – брецнуо се директор. – Да си ти способнији, водио би и тренирао ти ову децу, а не домар!

У свлационици Вези ништа није говорио. Нити остали. Ћутке су се пресвукли, па отишли у ресторан, на ручак. Саставили су столове тако да су сви могли да се сместе заједно. Вези је сео са њима, а директор и наставник су већ били за засебним столом.

Тек што су добили чорбу, пришао им је неки смркнути тип, обраћајући се Везију:

– Ти си овима главни?

– Јок ја! – одговорио је Вези. – Ни овима ни онима, нити икоме... ја сам само тренер. Главни је онај наставник тамо, а онај господин директор, онај поред њега је најглавнији.

Смркнути је нешто смркнуто испричао директору и наставнику, на шта су и директор и наставник поставили смркнути, па су тако сва тројица смркнута журно отишли из ресторана.

– Шта ово би? – смркнуо се и Вези.

А екипу је баш брига било шта то би или не би. Једини проблем им је био да ли ће директор да их пусти на језеро пре но што оду кући.

Пре но што су завршили ручак, вратио се директор, још смркнутији.

– Догодило се и оно најгоре – започео је. – Разоткрили су нас. Имамо девојчицу у мушкој екипи. И ученике седмог разреда...

– Па шта? – убацио се Вези.

– Како шта?! Поништили су резултат. Изгубили смо пар-форфе*. Три нула!

– Па ту смо на добитку! – насмејао се Вези. – То је само три разлике.

– Како да не! Осрамотили су нас пред свима. Јавно! А и кажњени смо. Издачили су нас са турнира.

– Ма, какав турнир, госн директоре! – уозбиљио се Вези. – Наши клинци су лепо се играли, а направили смо и договор за онај камп младих на лето, већ од првог јула. А пар-форфе није одговарајућа казна коју смо добили. Можете да уложите приговор.

– Директоре, а кад ћемо на језеро? – добацио је из позадине Стојко.

– Што се мене тиче, никад! – одговорио је Вези уместо директора.

– А што се мене тиче, можете одмах – рекао је директор. – Уз један услов, да с вама иду и Велизар и наставник Пантовић.

* **Пар-форфе** (fr. *par forfait*) – казна за недолазак на заказану утакмицу или због прекида утакмице, по којој се противничкој страни признаје и без борбе победа резултатом 3:0.

– Пантовић није био с нама, па не можемо да рачунамо на његово цењено присуство – рекао је Вези. – А где је био, а и где је сада, то ваљда ви знате.

– Зар? – изненадио се директор.

– Колико је мени познато, био је са вама – одговорио је Вези. – Вероватно седи опет горе, на тераси и густира пиво.

– Хајдете ви – рекао је директор. – А ја ћу одмах да вам пошаљем наставника Пантовића.

– Ја не бих, госн директоре – успротивио се Вези. – Шта ће они на језеру? Купања нема, шта би тамо радили?!

– Слушај, Велизаре! – разгоропадио се директор. – Хоћеш ли ти једном да ме послушаш или морам да ти дам отказ?

– Дајте ми отказ!

– Дајем ти отказ!

Вези се насмејао, окренуо и отишао низ стазу. А директор је стао испред занемеле, запањене екипе:

– Децо, будите овде док не дође наставник Пантовић. Сад ћу да га пошаљем код вас. Немој неко да је отишао сам на језеро. Сви морате да сачекате наставника, па заједно с њим да идете. Јасно?

Колико јасно, још више нејасно. Читава екипа се нашла у чуду: остали су без тренера.

– А због чега му је отказао? – Стојко је поставио питање на које је једино директор имао одговор.

Наравно, нити је директор остао уз њих, нити је ико други био с њима да би одговорио.

– Ма, дај! – најједном се засмејао Аца. – Боли те уце! Готови смо с овом школом. Још само матура и крај. Ђао, школо, нисам те ни волђ...

А онда се јавила и Наче:

– Пре свега и после свега доста ми је свега, а посебно фудбала! Хоћу кући!

И потрчала да сустигне тату.

– Како ћемо кући, тата? – забринула се.

Дошли су овамо са екипом и наставником Пантовићем аутобусом, закупљеним од фирме „Зарутранс“, чији је власник директоров брат. Како рече наставник Пантовић: „Да све остане у родбинском окружењу.“

– Чик, кажи то пред дишом! – чикао га је Вези.

– Нисам блесав! – насмејао се наставник Пантовић.

А директор је дошао сопственим превозом, новом бубом, а с њим и део породице: жена, ћерка и млађи син. Онако, господски. Директорски.

И Вези је, додуше, повео своју ћерку са собом. Аутобусом, додуше. Зато је и његов одговор на њено питање био једноставан:

– Аутобусом, Наче. Одавде иде довољно аутобуса, иако није почела сезона.

Тако су и урадили.

Наче баш и није била посебно срећна оваквим завршетком њеног излета са школским фудбалерима, но тата је тако одлучио. Као и увек, веровала је тати. Више но икоме. Чак и више но мами, с којом се слагала само кад је фудбал био у питању. Мама фудбал није подносила, а тати је тај фудбал био главно занимање пола живота. У свему осталом мама је уопште није разумела. И како онда да се слаже с мамом?

Што се фудбала тиче, и у директоровој породици била је слична ситуација. Директор је од свих спортова на свету највише волео фудбал, чак више но Ђоковића, кога је остатак породице обожавао.

А сви су скренули начисто откако се Србија пласирала на светско првенство.

Примио се најпре син Мирослав, гимназијалац, а када се напалио Света, шестак, млади и врло перспективни пијаниста, како га је директор с поносом увек и свугде хвалио, начисто је одлепила ћерка Цветана, књигољубитељка и засигурно будући вуковац:

– Дај, млади уметниче, од свег твог знања о фудбалу упамтио си аут и корнер. А какве везе има клавир с корнером осим што оба почињу на „К“?!

– Дај, домаћа генијалко, фудбал је здрава разонода за адолесцентско тело. Не би ти фалило да и ти мрднеш с те тапациране столице, па макар оптрчиш око терена. Закржљаће ти удови на рачун мозга.

Мирослав је чак и играо футсал* на Чукарици, с ортацима из *Тринаесџе*** . Везе нису имали, али су играли. И било им је лепо.

Тата директор је био класика фудбалског стручњака у папучама. Фудбал никада није играо, чак ни као клинац, али се у фудбал разумео више од сваког тренера, па и селектора репрезентације.

И било му је лепо.

Цветани и њеној мами баш и није: морале су да истрпе редовне стресове када су на телевизији били преноси фудбалских утакмица. Класика! Тата

* **Футсал** (или **мали фудбал**) је верзија фудбала који се игра у дворанама. Играју га две екипе са по пет играча, укључујући и голана. Термин „футсал“ је скраћеница од шпанских речи *fútbol de sala*, које значе фудбал у дворани.

** Тринаеста београдска гимназија, на Бановом брду.

директор је био партизановац, а синови звездаши. Кратак спој! А у време тих преноса фудбала готово увек су биле и емисије које би женски део породице хтео да гледа. Кратак спој на квадрат! Излаз је пронашла мама: купио им је тата директор други телевизор. Мирна кућа.

У Везијевој породици све је било једноставно. Везијев живот је био нераскидиво везан за фудбал, али Вези никада није гањао женски део породице да се оптерећује фудбалом. Он је имао и фудбал и породицу. А породица је имала њега. Довољно.

А у погледу фудбала, Наче се први пут сложила с мамом.

– Не разумем ту глупост – казала је мама Марина – да двадесет и двојица билмеза јуре около наоколо за једном лоптом, бију се, газе, ломе ноге, руке, ребра, разбијају главе... а маса их као гледа, а у ствари дивља, урла, баца петарде, ломи и крши столице, па се по улицама и пре и после утакмице бију и убијају. Милина!

– И не треба да разумеш – смејао се на све то њен вољени муж Вези. – То су уистину мушке ствари.

Мушке? Како да не! Све је видела Наче: толико мушке да тим мушкарчинама на терену Борјана професорише. Без ње чак ни прва звезда Стојко није успевао на терену, јер није могао сам све.

– Шта мислиш, тата – питала је с вечери Наче – да ли су дечаци отишли на језеро?

– Надам се да нису – одговорио је Вези. – И жарко бих желео да нису!

А ТУ НЕГДЕ, ПОРЕД...

Пара за карџу ојей̄ немам. Чекао сам маму да ми донесе њаре. Нисам дочекао.

Оџишао ауџодус. Моџао сам само да џледам за њим.

Мама се враџила из социјалној и ојей̄ – нишџа. Рекли јој ојей̄ да џо није џроблем који они моју да реше. Довољно нам је да џримамо социјалну џомоћ.

Оџишла је и код џредседника ојишџине. Није хџео да је џрими, џа је разџоварала са џеџовом секретарицом. А ова је није ни џошџено саслушала, и још се на њу извикала заџо шџо ме је мама уџисала у деоџрадску школу. Зар није моџла да ме уџише овде? Рекла јој мама да овде нема школа за куваре. „А млади џосџодин би баш да буде кувар?“, наруџала јој се. „Не би да буде џекар или месар. То има код нас!“

После ју је избаџила најоџе, из канцеларије.

И ојей̄ сам џокушао да сџоџирам.

И ојей̄ ми нико није сџао.

А онда је доле, низ друм, код шумице, сџао један ауџодус. Изашли неки дечаџи. Изашли мирно. Ђуџке. За џима само једна девојџица, а на крају неки дркаџи маџораџ. Еџо џрилике за мене. Да џокушам.

Покушао сам:

– Извиниџе, да ли дисџе хџели да ме џовезеџе од Беоџрада?

– Бриши, клинаџ! – окосио се на мене џај дркаџи маџораџ. – Ово није јавни џревоз.

– Али, насџавниче, има месџа – убаџила се она девојџица. – Зашиџо да џа не џовеземо?

– Да ли сам џе нешиџо џиџао, Борјана? – окомио се на њу џај дркоџа. Пришао ми је, џа ми се унео у лице:

– Рекох џи, дрши!

Пиво! Смрдео је као џивско дуре.

Иџак, џробао сам, али није усџело.

Како ја увек налеџим на џакве креџене?

Одмакао сам се и сео на онај камен украј џуџа. Пришла ми је она девојџица:

– Жао ми је. Извини, али насџавник Панџа је џознаџи џенкре.

– Нема везе – одвраџио сам. – Навикао сам на овакве сџвари.

– Ја сам Борјана – осмехнула ми се.

– Милоје – џружио сам јој руку.

Прихваџила ју је.

– Борјана! – џродерао се џај џенкре насџавнички. – Улази! Полазимо!

Слеџнула је раменима, још једном се осмехнула и оџрчала до ауџодуса. Са враџа је довикнула:

– Ђао, Милоје!

Послала ми је џоџубаџ!

А ја сам јој само махнуо.

*Отишао аутобус, однео њу Борјану, а с њом
и нешто што ми се први пут догодило: нека
девојчица је лепо причала са мном. И послала
ми пољубац.*

Ово ћу да памтим за читав живот.

ГЛАВА ДРУГА

Повраћак. Лаж или не? Новинска веси. Пејровићи.

Аутобус са малим фудбалерима вратио се у Београд у суботу увече. Испред школе су га дочекали и родитељи, и новинари, али, наравно, и гомила деце.

Наставник Пантовић је брзички наглавачке утекао у школу. Из ње се, кришом, кроз дворишна врата за ученике, извукао тек колико да га нико не види, а камоли зауставља.

Још док су деца излазила из аутобуса, из групе окупљених родитеља чуло се:

– Директоре! Директоре! Где је директор?

– Он се вратио својим аутом – рекао им је шофер.

– Нечувено! – разгаламили су се родитељи. – Неодговорно! Срамотно! Страшно! Шта се догодило, ко ће да нам објасни? Да ли је истина да су се деца утопила?

Косту је дочекао старији брат Филип. Тату Коста није имао. Умро је од срца пре три године. Мама Дрина није могла да напусти посао, а брат Филип, у насељу познат као Филе Филозоф и откачени песник који је